

Statutární město Ostrava

Nová radnice osmdesátiletá

Výstava potrvá
do 31. 10. 2010



OSTRAVA!!!

Milí přátelé,

Ostravané to znají, ale každý, kdo jednou do našeho města zavítá, odnese si stejnou vizuální vzpomínku – siluetu radniční věže, která do panoramatu Ostravy neodmyslitelně patří už 80 let.

Už od svého otevření 28. října 1930 drží primát největší radniční budovy s nejvyšší radniční vyhlídkovou věží v republice. Žádné jiné české, moravské či slezské město nemá z dálky tak viditelnou dominantu. A co teprve rozhled z terasy věže – klikatící se řeka Ostravice v krajkové zeleně, domy z doby největšího rozmachu města na počátku minulého století, ale také moderní architektura, sídliště, věže četných kostelů, na okrajích města průmysl a v dáli vršky Beskyd – tento pohled okouzlí každého.

Vize starosty Jana Prokeše, který se nejvíce zasadil o výstavbu reprezentativní budovy nového městského úřadu a jako první starosta v ní ještě několik let působil, se zcela naplnila. Přes počáteční výhrady tehdejšího tisku, že nová radnice je megalomanská stavba, se prostory úřadu rychle zaplnily a po pár letech bylo nutné dostavět další křídlo. Ostravská radnice tak dodnes slouží svému účelu a je velmi pravděpodobné, že žádná další, větší radniční budova ji už nepřekoná. Funkcionalistický styl objektu, tak moderní v 30. letech minulého století, je styl nadčasový. Strohý, elegantní, bez příkras, účelový. Jenže právě to se ctitelům architektury nejvíce líbí, nadšené jsou zahraniční návštěvy, tvrdí, že je to jedna z nejkrásnějších radničních budov, které kdy viděli. Naši předkové určitě uměli stavět.

Radnice a její reprezentativní prostory bývají dnes i místem konání výstav, koncertů, konferencí, sympozií, společenských a kulturních akcí, sportovních závodů. Vyhlídková věž patří k nejnavštěvovanějším turistickým místům Ostravy.

Osmdesátka není žádný závratný věk, zvláště ne pro tak krásnou a nadčasovou budovu. Upřímně jí přeji dlouhý život. Víím, že této „dámě v letech“ bude ctitelů jen přibývat.



Petr Kajnar
primátor města Ostravy

OSTRAVA!!!

Volba lokality

Již od roku 1912 byla zvažována pro umístění nové radniční budovy celá řada lokalit, po roce 1918 také s ohledem na připravované sloučení okolních obcí s Moravskou Ostravou a vznik tzv. velké Ostravy. Důležitou roli hrála dopravní dostupnost a dostatek místa pro případné budoucí rozšíření areálu radnice. Za nejvýznamnější lze považovat celkem osm návrhů, které situovaly Novou radnici do různých částí centra města:

1. Pozemek na Českobratrské ulici naproti Husovu sadu, dlouho považovaný za nejvhodnějšího kandidáta pro stavbu radnice
2. Nároží ulic Nádražní a Českobratrské
3. Nádražní třída, naproti dnešní budově České spořitelny
4. Pozemky mezi ulicemi Poštovní, Zahradní, Milíčovou a Dvořákovou, v sousedství Husova sadu a budovy hlavní ostravské pošty
5. Na ulici Červeného kříže, v těsné blízkosti náměstí Republiky
6. Na náměstí Edvarda Beneše, v místech dnešní budovy České spořitelny
7. Naproti Divadlu Antonína Dvořáka (dnes část areálu výstaviště Černá louka)
8. Tzv. Nová střelnice, u křižovatky ulic Sokolské a 30. dubna. Původně zde stála střelnice měšťanského střeleckého spolku s výletní restaurací. Po roce 1918 bylo do těchto míst výhledově situováno nové městské divadlo, na základě posudku pražského architekta Josefa Sakaře byla v roce 1923 Nová střelnice zvolena jako nejvhodnější lokalita pro výstavbu Nové radnice



Výletní restaurace Nová střelnice



Centrum Moravské Ostravy kolem roku 1920

OSTRAVA!!!

Nerealizované projekty

K architektonické soutěži na stavbu radnice, vypsané v roce 1923, byli kromě Vladimíra Fischera a stavitelů Koláře a Rubého (jejichž původní, neuskutečněné projekty rovněž nejsou bez zajímavosti) přizváni ještě čtyři další zájemci.

Ing. Josef Sakař (*1856, †1936) byl jedním z nejúspěšnějších žáků architektů Josefa Zítka a Josefa Schulze. V Praze realizoval celou řadu veřejných staveb, od roku 1920 řídil Státní regulační komisi pro Prahu a okolí a právě jeho odborné dobrozdání rozhodlo v roce 1923 o budoucím umístění Nové radnice. Jeho projekt byl hodnocen jako jeden z nejlepších, zejména z důvodu zdařilého řešení radničního náměstí. Jen díky tomu, že nedospěl k dohodě se staviteli Kolářem a Rubým, nestal se nakonec jedním z architektů Nové radnice.

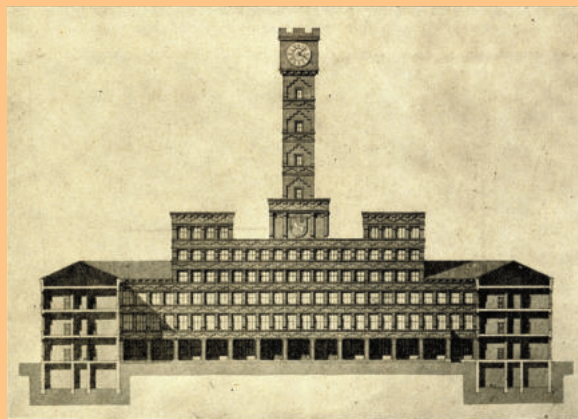
Ernst Korner (*1888, †?) patřil k předním ostravským architektům. Za všechny jeho stavby můžeme jmenovat rozsáhlý komplex obytných domů na rohu tříd 28. října a Nádražní (tzv. Nesselrothovy domy). U Nové radnice předpokládal dva v podstatě rovnocenné vstupy z radničního náměstí a od nábreží Ostravice. Radniční věž koncipoval podstatně nižší a masivnější. Porotě se však zdálo, že „budova zevnějškem nevyjadřuje dobře charakter radniční, ...a nasazení věže není v organickém spojení s částí spodní“.

Adolf Liebscher (*1887, †?), malíř a architekt, profesor brněnské techniky. Jeho projekt se vyznačoval sérií mohutných opěrných pilířů podél celé stavby, které možná měly budit dojem pevné solidnosti. Porota však shledala, že „formální vytváření celkového zjevu tíhne k modernímu vyjádření se, jest však bez poměrů dobře vyvážených a v celku neklidné“.

Pavel Janák (*1882, †1956) působil hlavně v Praze, avšak velmi známý je především díky své realizaci pardubického krematoria ve stylu art deco. Návrhem radnice, který připomínal italskou architekturu, porotu nepřesvědčil. „Zevnější charakter architektury celého projektu nevyjadřuje radnici... budova dostává vzhled tovární... Stále se opakující tentýž motiv, vytvořený ze skládaných cihel jest unavující.“



Projekt Vladimíra Fischera



Projekt Pavla Janáka



Projekt Adolfa Liebschera



Původní návrh Koláře a Rubého



Pohled z nerealizovaného podlaží



Projekt Josefa Sakaře



Perspektivní pohled



Projekt Ernsta Kornera, pohled z Komenského sadu



Projekt Ernsta Kornera, pohled z náměstí

OSTRAVA!!!

Architekti Nové radnice

František Kolář (*1890 Podolí u Olomouce, †1969 Ostrava)

Jan Rubý (*1893 Břeclav, †1948 Metylovice)

Stavitelé Kolář a Rubý se seznámili již na studiích v Brně, kde oba v roce 1913 na tamní průmyslové škole složili stavitelské zkoušky. Už před první světovou válkou se zúčastnili soutěží na různé veřejné stavby, např. Dělnickou úrazovou pojišťovnu pro Moravu a Slezsko v Brně, Zemský slepecký ústav v Brně aj. Po válce, která načas přerušila jejich spolupráci, otevřeli Kolář a Rubý v roce 1921 v Moravské Ostravě architektonickou a projekční kancelář a dva roky poté založili i společnou firmu Kolář & Rubý. Nová radnice v Moravské Ostravě, kterou projektovali společně s architektem Vladimírem Fischerem, byla bezesporu jedním z jejich nejvýznamnějších podniků. V průběhu 20. až 40. let ovšem navrhli nebo realizovali desítky dalších staveb – v Ostravě to byla např. budova Revírní a bratrské pokladny (Česko-bratrská ul.), Hornický dům (palác Elektra), městské jatky aj. Mimo Ostravu se podíleli na stavbě turistického hotelu Tanečnice na Pustevnách, projekčně na školních budovách např. v Trinci, Petřvaldě, Českém Těšíně, Bohumíně, Karvině nebo na projektu městského kina v Novém Bohumíně.

Výrazem úzké partnerské spolupráce obou stavitelů byl i obytný dům, který pro své rodiny vybudovali v letech 1928–1929 na rohu ulice 30. dubna a Prokešova náměstí, přímo proti Nové radnici.

Prof. Ing. Vladimír Fischer (*1870 Fryšták, †1947 Brno)

Po maturitě na reálce v Brně v roce 1887 pokračoval ve studiu na ČVUT v Praze, které úspěšně završil v roce 1893. V následujících devíti letech byl činný jako architekt a stavitel ve Vídni a v Brně. Dlouho působil ve státních úřadech; 1902–1918 ve státní stavební službě při moravském místodržitelství v Brně, 1918–1923 jako vrchní stavební rada zemské správy politické. V roce 1923 byl jmenován řádným profesorem na České vysoké škole technické v Brně, kde zastával v letech 1924–1925 a 1935–1936 funkci děkana oboru architektury, v letech 1931–1932 i funkci rektora. Po odchodu ze školství v roce 1939 pracoval ještě dva roky jako konzervátor Státního památkového úřadu v Brně.

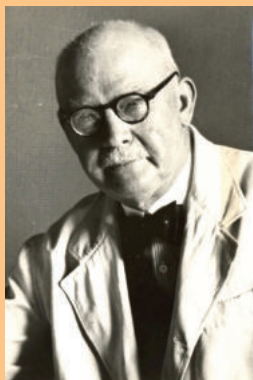
Kromě Nové radnice v Ostravě patří k jeho významným projektům a realizacím např. kostel sv. Augustina v Brně, Jubilejní úrazová nemocnice v Brně, filiálka Národní banky Československé v Ružomberku na Slovensku a řada dalších.



Společný dům stavitelů Koláře a Rubého



Palác Revírní a bratrské pokladny na dnešní Česko-bratrské ulici



Architekt Vladimír Fischer
(foto Archiv VUT Brno)



Stavitel František Kolář

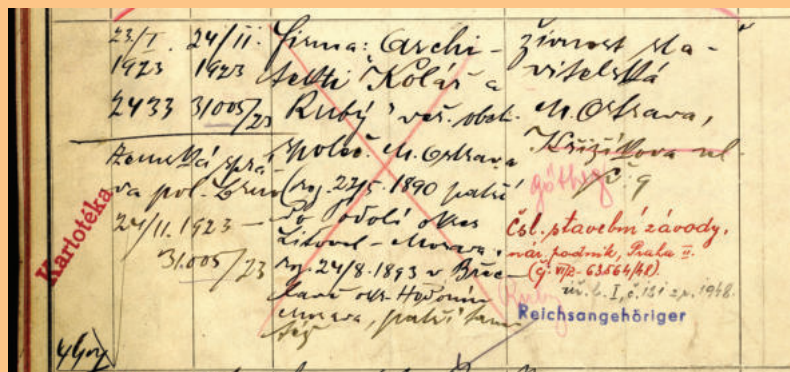


Stavitel Jan Rubý

ARCHITEKTI
KOLÁŘ A RUBÝ
STAVITELÉ
V MOR. OSTRAVĚ

Architektonická kancelář.
Provádění pozemních,
prům. a monumentálních staveb.
Železobeton.
○○○

Pošt. šek. úř. čís. 31.575 Praha.
Telefon čís. 1107.



Zápis firmy Kolář a Rubý do živnostenského rejstříku v roce 1923

OSTRAVA!!!

Jan Prokeš

Jan Prokeš (*1873 Černotín, †1935 Moravská Ostrava), původem vyučený obuvník, dlouholetý funkcionář sociálně demokratické strany, se před I. světovou válkou vypracoval z odborového předáka až na poslance zemského sněmu a říšské rady (rakouského parlamentu). Po vyhlášení ČSR byl 28. 12. 1918 ustanoven předsedou správní komise města Moravské Ostravy a po vzniku tzv. velké Ostravy v roce 1924 stál až do své smrti v čele nového velkoměsta zprvu jako vládní komisař a posléze jako řádně zvolený starosta.

Ve své funkci věnoval velkou pozornost rozvoji komunální infrastruktury a podporoval velkorysou bytovou a občanskou výstavbu. K jeho zásluhám patří bezesporu i vybudování Nové radnice, o něž se osobně zasadil a které musel několikrát obhajovat proti námitkám opozice i před nejvyššími zemskými orgány. Díky němu získala Ostrava největší radniční budovu v celé tehdejší Československé republice a radniční náměstí dnes právem nese právě jeho jméno.



Vládní komisař Jan Prokeš vítá prezidenta T. G. Masaryka před starou radnicí v roce 1924



Jan Prokeš



Pracovní starosta

41./Čís. VII.-27592/25. Stavba městské radnice, dodatečné schválení opatření bývalého vládního komisaře městským zastupitelstvem, návrh na schválení provedení stavby levého křídla nové radnice a na vypsání veřejné soutěže k dodání prací řemeslníckých.

Městská rada navrhuje :

" Městské zastupitelství beroucí na vědomí, že opatření bývalého vládního komisaře města Mor. Ostravy
1./ přikročeno bylo k zásadnímu řešení otázky postavení účelné budovy pro městskou radnici v Mor. Ostravě se zřetelem na umístění budoucích řádních úřadů v této budově a že za tím účelem vykonány byly předběžné přípravné práce a to :
a/ určení místa pro radnici na základě dobrozdání architekta J. Kakaře z Prahy na poselcích náležejících městu Mor. Ostravě č. kat.
b/ vypracování stavebního programu pro projektovanou budovu městským stavebním úřadem;
c/ vypsání ideové soutěže na projekt radniční budovy na podkladě stavebního programu sub B/ uvedeného;

2./ pověřeni byli architekti Fr. Koldář a Růbů z Mor. Ostravy a architekt inž. Vlad. Fischer v Brně, aby společně vypracovali definitivní stavební plány na podkladě výsledku ideové soutěže a aby převzali dozor nad stavbou této budovy, jejíž celkový náklad odhaduje se aproximativně na Kč 50.000.000.- a že příslušná s ními o tom uzavřená smlouva schválena byla poradním sborem vládního komisaře ve schůzi dne 5. května 1924;

3./ přikročeno bylo k realizování projektu radničního tlm, že

a/ bylo rozhodnuto, aby ještě v roce 1924 přikročilo se ke stavbě severního křídla projektované budovy, ke kterému účelu rozložena byla do obecního rozpočtu na rok 1924 v potřebě mimořádné v oddílu I. pod pol. 1/ částka Kč 4.500.000.-
b/ vypsána byla veřejná soutěž podle podmínek zadávacích, městským stavebním úřadem vypracovaných, na stavbu této části budovy sub d/ uvedené a
c./ zadány byly za majoritního souhlasu poradního sboru vládního komisaře ze dne 18./11. 1924 dotyčné stavební práce firmě výrobní a stavební družstvo v Mor. Ostravě za jednotkové ceny firmou oferované,
schvaluje dodatečně veškerá tato shora uvedená opatření bývalého vládního komisaře města Mor. Ostravy a souhlasí s tím, aby ona tvořila podklad pro veškeré budoucí práce stavby městské radnice se týkající a usnadní se v zásadě, aby potřebný obnos na úhradu

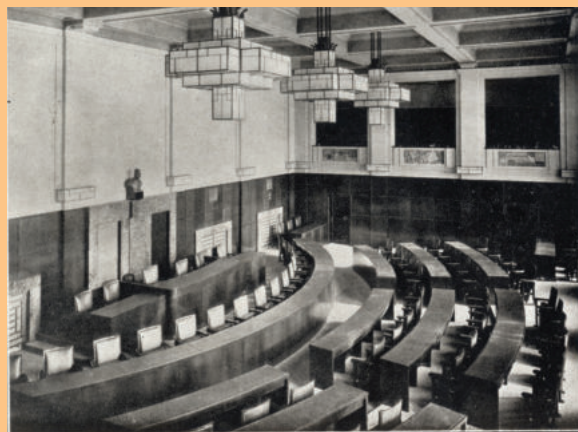
vydání vyplývajících z dotyčných opatření vládního komisaře tímto usnesením městského zastupitelstva dodatečně na vědomí usatých a schválených, uhrášen byl půjčkou v mezích potřeby v mimořádném obecním rozpočtu na rok 1925 preliminovaně.

Dále schvaluje městské zastupitelstvo, aby byla provedena stavba levého křídla nové radnice dle úředně schválených plánů, v základě povolení uděleného okrem i politickou správou ze dne 3. října 1924, čis. 28.409/24/H a aby byla vypsána veřejná soutěž na dodání všech prací řemeslníckých, což vzhledem k postupu stavitel- ských prací jest velmi nutným.

K tomuto bodu přehlašuje m. r. většinou hlasů schváleno
Frant. Jellinek, že němečtí členové měst. zastupitelstva, vyjadřovali se hlasově, že větší debata, již zúčastnili se více členů měst. zastupitelstva byl návrh městské rady 36 hlasy schválen.



Zasedací místnost městské rady



Zasedací sál městského zastupitelstva

Dodatečné schválení rozhodnutí vládního komisaře Jana Prokeše městským zastupitelstvem 6. 6. 1925

OSTRAVA!!!

Stavba radnice

Stavební práce byly započaty 20. dubna 1925. Jako první bylo stavěno tzv. župní křídlo radnice, aby při případné realizaci župního zřízení (žup, jako nových územních celků státní správy) měla Ostrava kam dotyčné úřady umístit a nebyla o tuto výsadu připravena sousední Opavou. Toto křídlo bylo dokončeno již koncem roku 1926 a postupně se sem začaly přesouvat nikoli župní, ale městské úřady, neboť župní zřízení nakonec nebylo realizováno.

Práce na centrální a jižní části objektu byly zahájeny 8. května 1926, v důsledku problémů s nestabilním šterkovým podložím se však o rok protáhly.

Pro zajištění dostatečné stability a únosnosti objektu musela být pod střed radnice umístěna 1,3 metru silná žebrovaná železobetonová deska o rozměrech 34 × 52 metrů. Jižní křídlo radnice bylo dokončeno v roce 1928, střední část radnice až o rok později.

Jako poslední byla v letech 1929–1930 dokončována radniční věž, slavnostně byla celá budova předána veřejnosti 28. října 1930.

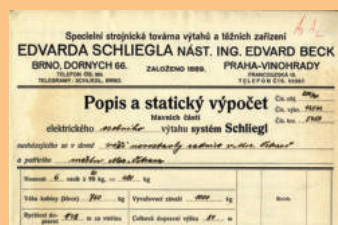
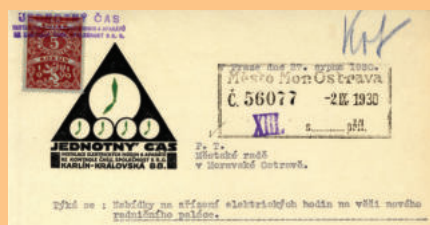
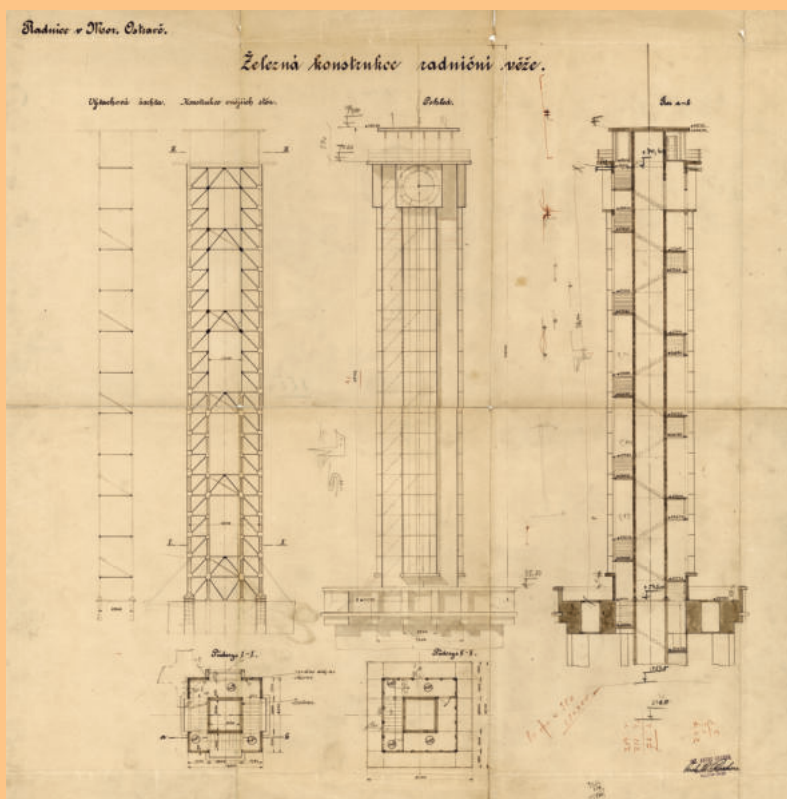
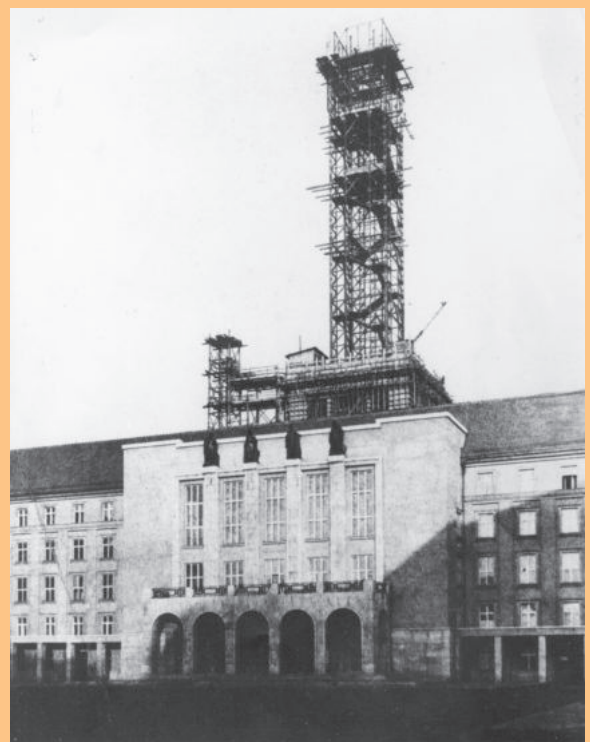


OSTRAVA!!!

Radniční věž

Patrně žádná část původního projektu nedoznala během stavby tolika proměn jako radniční věž; pomineme-li její zevnějšek, který byl navrhován v mnoha dnes poněkud těžkopádně působících variantách, byla to především změna samotné podstaty její konstrukce. V původní variantě, schválené v roce 1925, měla být věž železobetonová, značně masivnější a také o zhruba 11 metrů nižší než ta, kterou známe. Avšak vzhledem k tomu, že podloží budovy bylo ve střední části vystaveno už i tak dost značnému tlaku, a také proto, že železobetonová věž by pohltila opět nemalou sumu finančních prostředků, bylo v roce 1928 rozhodnuto zvolit úspornější, jednodušší a v podstatě i vzhledově vhodnější variantu. Věž byla tedy navržena jako železná prosklená konstrukce, obložená dřevem podbitým měděnými pláty. Je vysoká 85,6 metrů, rozhledna leží o 12 metrů níž. Vlastní konstrukci věže dodaly Vítkovické železárny, věžní hodiny pražská firma Jednotný čas a původní rychlovýtah na věž specializovaná továrna na výtahy Edvarda Schlegla v Brně.

Věž byla vybudována v letech 1929–1930 a zpřístupněna veřejnosti v roce 1933.



OSTRAVA!!!

Umělecká výzdoba

„Kasárenský vzhled radnice“ byl jednou z častých výtek, které se v průběhu její výstavby objevovaly v místním tisku. Umělecká výzdoba byla proto důležitým prvkem, který měl za úkol poskytnout oživení monumentální, ale jinak strohé fasádě.

Průčelí radnice dominuje bronzové sousoší, jehož autorem byl brněnský akademický sochař Václav Mach; třímetrové sochy jsou alegoriemi hornictví, vědy, obchodu a hutnictví.

U hlavního vchodu do radniční budovy byly instalovány dvě bronzové pamětní desky, jejichž ztvárněním byl pověřen brněnský akademický sochař Josef Axmann. Na desce vpravo je text, připomínající, že radnice byla vystavěna za starostování Jana Prokeše podle návrhu architektů Fischera, Koláře a Rubého. Po stranách jsou postavy hutníka a ženy, držící v ruce štít se znakem Moravské Ostravy. Text levé desky připomíná původ a založení města, umělec ji vybavil postavami horníka a ženy s dítětem, které symbolizuje příští pokolení.

Výplně balkonových mříží navrhl pražský sochař Rudolf Březa a jeho brněnský kolega Josef Axmann. Těchto mřížových výplní je celkem 20 – čtyři na čelních balkonech postranních křídel, sedm na balkoně nad hlavním vstupem a devět na balkoně otočeném do zahradního traktu radnice.

Výplně symbolizují opět v různých i opakujících se podobách hornictví, hutnictví, vědu a umění, obchod, stavitelství, zdravotnictví, školství, historii, sociální péči, ale třeba také spořivost.

K umělecké výzdobě patří mimo jiné i vlajkové konzoly zdobené znakem města Ostravy, které byly instalovány na čelních fasádách obou radničních křídel.

Brněnský profesor školy uměleckých řemesel Emanuel Hrbek byl pověřen výzdobou velké zasedací místnosti; navrhl šest dekorativních plastických panelů s alegoriemi obchodu, hygieny, umění, stavby měst, průmyslu a vědy, ale také bronzové obložení dveří za sedadly starosty a náměstků, které se bohužel nedochovalo, stejně jako umělecky provedené vitráže oken tohoto sálu.



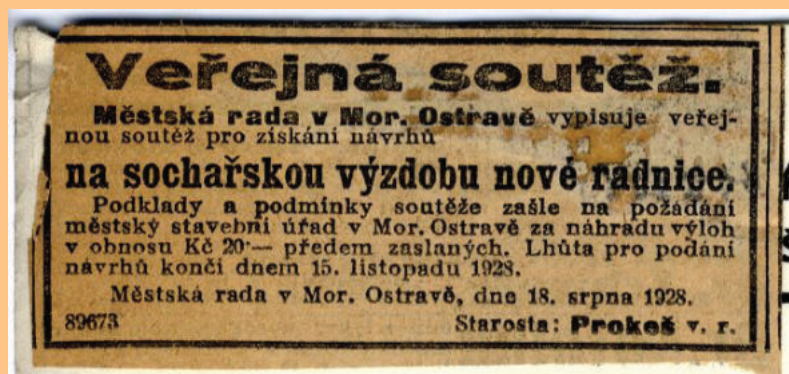
Bronzové sochy na průčelí, alegorie hornictví, vědy, obchodu a hutnictví, autor Václav Mach



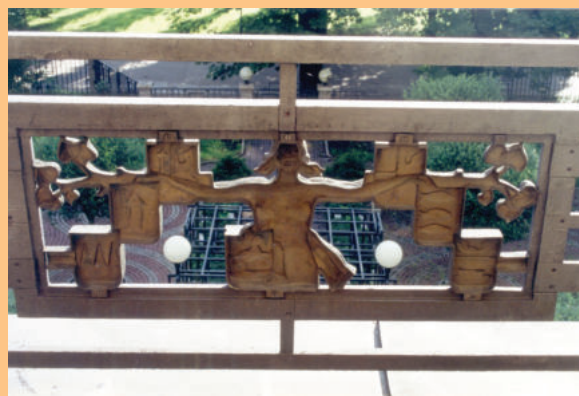
Detail sochy hutníka



Detail soch horníka a vědy



Vyhlášení veřejné soutěže na sochařskou výzdobu radnice



Bronzová výplň balkonové mříže symbolizující historii, autor Rudolf Březa



Pamětní deska na průčelí vlevo, autor Josef Axmann



Náčrt levé pamětní desky zhotovený pražskou firmou Franta Anýž, která desky zhotovila



Pamětní deska na průčelí vpravo, autor Josef Axmann

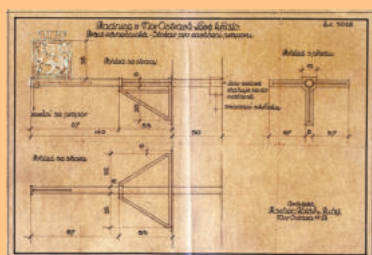


Schéma praporevého stožáru firmy Franta Anýž



Praporevý stožár na průčelí radnice



Plasticky zdobené dveře za prezidiem ve velké zasedací místnosti, autor Emanuel Hrbek

OSTRAVA!!!

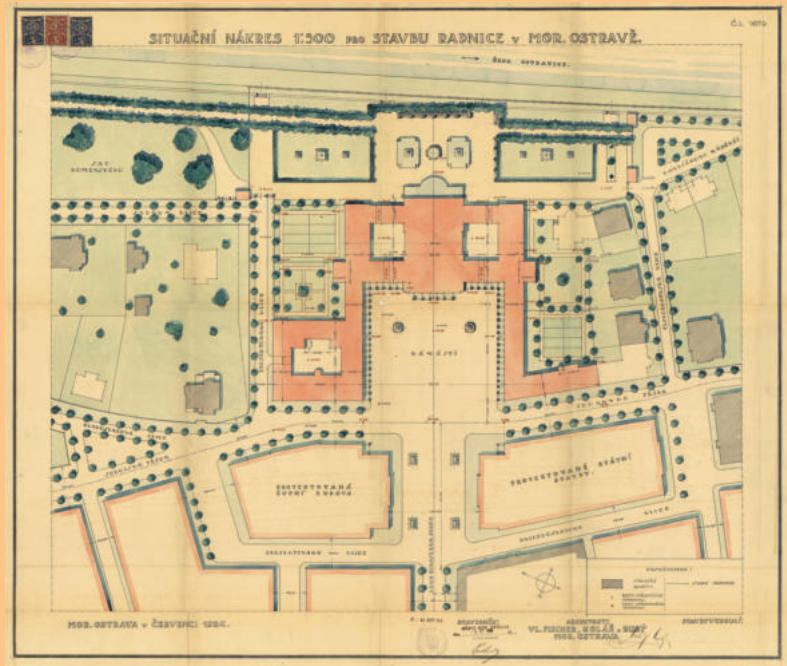
Slavnostní otevření

Termín slavnostního otevření nové radniční budovy byl určen na 12. výročí vzniku samostatné Československé republiky, 28. října 1930. Bohužel právě konec října 1930 byl poznamenán úpornými lijáky, v jejichž důsledku se řeka Odra vylila z břehů a zaplavila celé městské čtvrti. Pod vodou byly velké části Nové Vsi, Přívozu a Mariánských Hor, jejichž obyvatelé museli často bojovat o holý život. Slavnostní akt, završený položením základního kamene k pomníku T. G. Masaryka na náměstí před radnicí, byl těmito tragickými událostmi zcela zastíněn a také účast ostravské veřejnosti byla velmi skromná.

Neunikl ovšem pozornosti zdejších deníků, které – samozřejmě s výjimkou sociálně demokratických listů – podrobily budovu radnice kritice, ať už kvůli jejímu vzhledu, nadměrné velikosti, velkým nákladům, vzhledu radniční věže a řadě dalších údajných nedostatků. Oprávněnost stavby Nové radnice prokázal až čas; teprve po letech se tato budova opravdu stala, jak předpovídal starosta Jan Prokeš, „trvalým pomníkem moudrého rozmyslu a vážné rozvahy odpovědných správců věcí obecních“.



Nová radnice ve 30. letech 20. století



DUCH ČASU.

Nová radnice slavnostně předána používání.

»Stará radnice« na Masarykově náměstí dosloužila a zřízeno v ní bude městské muzeum. — »Nová radnice« odevzdána oficiálně provozu. — Prozatímní položení základního kamene pro pomník prezidenta republiky. —

Do úředních místností nové radniční budovy v Mor. Ostravě přestěhovali se sice rychle již dávno, ale oficiálně k předání radniční budovy do všeobecného provozu došlo u příležitosti státního svátku dne 28. října.

Radnice byla vskutku v lesku. Mramorová schodiště a chodby se skvěly, zasedací síně městského zastupitelstva byla vykrášlena bohatě zelení a krátce před půl 11. hod. naplnily se lavice její členy městské rady a městského zastupitelstva. Také obě galerie byly hustě obsazeny hosty, mezi nimiž bylo hojně zástupců státních úřadů, soudců a mnohých veřejných korporací. V první řadě zaujali místa novináři.

Na vyvýšeném podiu usedli oba náměstkové starosty, načež vstoupil ke stolu sám starosta Mor. Ostravy poslanec soudruh Jan Prokeš. Uchopil po prvé zvonek v nové zasedací síni městského zastupitelstva a sdělil stručně účel svolání tohoto mimořádného zasedání. Zvucným hlasem probral pak obsahovou historii staré radniční budovy na Masarykově náměstí a oznámil, že nadále tato jediná historická a památná budova městská zůstane významnou budovou tím, že v ní umístěno bude městské muzeum. Poté stejně podrobně a obsáhle probral celou historii, jak došlo ke stavbě nynějšího radničního paláce a ocenil také význam této novostavby. Reč tato, téměř hodinu trvající, odměněna byla dlouhotrvajícím potleskem. — Členové městské rady byli pak vyzváni, aby navštívili a převzali úřadovny svých příslušných resortů a aby si zároveň hosté a obecenstvo prohlédlo radniční místnosti.

Potom šel členové zastupitelstva na terasu před hlavní vchod radniční, kde komala se intímní slavnost prozatímního položení základního kamene pro pomník prezidenta Masaryka, kterýžto pomník bude v budoucnu umístěn na radničním náměstí. Slavnost tato zahájena byla přednesem Smetanova »Věna« pěveckým sborem Národního divadla mor.-sl., načež, obklopeni deputacemi spolků a legionářů, starosta města soudr. Jan Prokeš pravil v podstatě toto:

Vážení hosté, vážené paní a vážení páni! Jednomyslným a srdečným souhlasem rady města Mor. Ostravy schválen byl v její schůzi, konané 25. června 1928, návrh, aby v našem městě postaven byl pod protektórátem městského zastupitelstva důstojný pomník prvnímu prezidentu republiky Československé T. G. Masarykovi.

Jakkoli přípravy k uskutečnění tohoto krásného činu, jímž dostati se má našemu městu, na pomníky tak chudým, vynikajícího uměleckého díla, jež bude jeho trvalou chloubou a ozdobou, nemohly býti doposud provedeny v tom rozsahu, aby již v době blízké mohlo býti přikročeno k jeho realizování, rozhodl se Výbor pro postavení pomníku páně prezidentova, jenž pod záštitou městského zastupitelstva pověřen byl prováděním přípravných prací, aby v dnešní den, kdy městské zastupitelstvo po prvé sešlo se ke schůzi v nových svých místnostech úředních, položen byl základní kámen k pomníku páně prezidentovu.

Víme, že veliký prezident náš, jenž celým svým životem je vzorem neúnavné práce a plně, nežádá pro sebe žádné okázalé počty, a že nejvyšší zadostiučinění pro sebe a své snahy spatřuje v počtích práci všech pro dobro a rozkvět státu, nicméně jsme také přesvědčeni, že jest zcela na místě, abychom také tímto zevnějším způsobem, jemuž dnes dáváme výraz touto intímní slavností symbolického položení základního kamene, osvědčili svoji hlubokou úctu, vděčnost, oddanost a lásku celé naší obce našemu velkému prvnímu prezidentovi způsobem, jenž by tyto naše pocity vyjádřil a trvale hlásal našim nástupcům a potomkům do daleké budoucnosti.

Nato soudr. Prokeš ocenil podrobně zásluhu prezidenta jako demokrata, filosofa, politika a státníka a končil těmito slovy:

Vzpomínajíc jeho nehybnoucí zásluhu, kládeme dnes základní kámen pro tento pomník naší úcty a vděčnosti svému osvoboditeli. Necht pomník, jenž vztyčí se nad tímto základním kamenem, zůstane trvalým svědkem dnešního pietního aktu, při němž hluboce skláníme se před prací i vznešenou postavou toho, jehož podobu zachováni nám i budoucím.

Reč tato odměněna byla souhlasem, načež byla uložena a uzavřena do základního kamene památná listina a slavnostní ceremoniel byl skončen za zvuků státních hymen, když před tím přelčen byl ještě text pozdravného telegramu prezidentu Masarykovi. Protože bylo deštivé počasí, koncert policejní kapely se nekonal.

Duch času 29. 10. 1930

K otevření nové radnice v Mor. Ostravě

— kf — Otevření nové radnice v Mor. Ostravě dne 28. října odbylo se celkem jako málo významná slavnost. Snad to bylo v intencích správy obce, aby se veřejnost mnohem nezajímala o tuto událost a mluva se nerozvíjela otázkou obecních nákladů této budovy a vzniklých tím dluhů. Širší veřejnost se o události vůbec nedozvěděla, tisk k ní nebyl pozván (stalo prý se tak jen nedopatčením) a stálo nanejvýš k malé intímní slavnosti, kterou taková událost, jako je otevření radnice, které »nemá být v celé republice rovnou, rozhodně neměla být. Tak přehla slavnost bez odezvy ve veřejnosti a z celého jejího průběhu bylo jasno, že se má odbyť co nejrychleji a bez hluku. I vraději rámeč slavnosti byl jaksi málo důstojný. Nebylo postaráno o místa pro pozvané osobnosti, novináři si se ani nemohli protlačit dovnitř, starosta četl svou slavnostní řeč a také nebylo žádných jiných projevů. Bez větlosti a zájmu byla vyslechnuta suchá data o rozvoji Ostravy, v nichž bylo málo zmínek o velkých národnostních přesunech, které se udály na Ostravsku po převratě, málo vyzvednuta velká národnostní práce členů bývalé správní komise a nedostí důrazně vyzvednut histor. moment, kdy česká většina převzala správu obce do svých rukou. V národnostním ohledu učinila bývalá správní komise jistě více nežli se učinilo v kterémkoliv jiném ohledu za nynějšího sociálně-demokraticko-německo-městského režimu. To se jistě patřilo v den 12. výročí národního osvobození více zdůraznit. Ovšem — to by se zase nebylo líbilo německým společením a na ně je nutno mít více ohledu, nežli na českou veřejnost.

Před radnicí bylo instalováno množství reflektorů, které měly večer osvětlovat radnici. Večer však byla tma, snad vzhledem k dešti a zájmu obecnstva pro povodeň, obrovský blok nové radnice stál chumrů v šeru a v pouhém opuštěném náměstí jakoby ani nebylo významného dne odevzdání veřejnosti. Tak si jistě ostravští soc. demokraté páni nepředstavovali nejslavnější den nové radnice, sídla své moci a vlády.

Povodně na Ostr

Právě tomu letos bylo 4. a 5. srpna 50 let, co rozpuťaly se veškeré teky ostravského kraje pro velkou náhlé deště k pravé pohromě pro celý kraj. Počátkem srpna dostihnou se silné záplavy, dopravené prapůjmi lijáky. V 6. úteru odpoledne (4. srpna r. 1880) začala rychle stoupati Ostravice a její přítoky, ale stále byla ještě naděje, že nebude tak zle. K 10. hod. večerní začali ostravští hasiči troubiti na poplach, neboť došli telegrafická zpráva z Místku, že voda značně stoupá. V níže položených místech měla být lidé vyzváni, aby se připravili pro případ, že budou museti utíkat. O půlnoci přihnala se voda s takovou rychlostí, že zaplavila domky na Zárubku, Kamence a v ulici v Žolínky. Nastal nepopulární zmatek a útek. Lidé zachraňovali, co mohli, hasiči troubili, v kostelích po vesnicích okolo Ostravy rozsevěly se zvony na poplach.

Polední deník 30. 10. 1930

OSTRAVA!!!